

Bene Zoltán

FÉLHOMÁLY

2017-10-02 | NOVELLA

– Ott, ahol a zajvédő fal épül, ott vesztettem el hitemet az emberiségben – mondja egy este az öcsém. Ránézek, fürkészem gyanakodva, megbolondult-e. Úgy látom, olyan, amilyen lenni szokott. Arcának mély barázdái közé elrejthetne akármit, ő

azonban nem titkol semmit, nem is rejtőzködik. Ilyen nyílt arcot manapság alig látni. Na jó, régen se sokkal találkozott az ember.

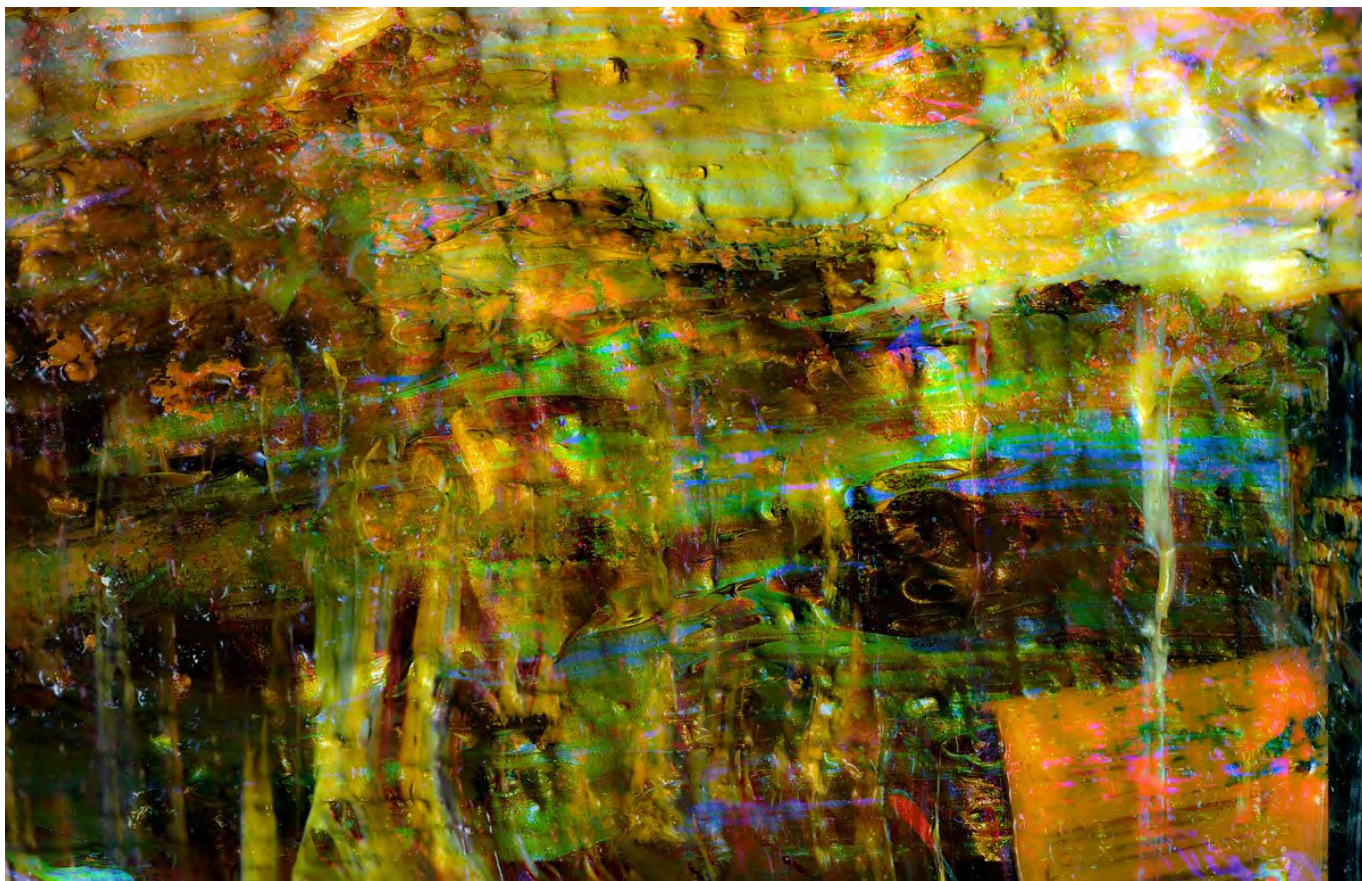
– Hetven éve ennek – folytatja az öcsém, s tudom, hogy komolyan gondolja, pedig egy hónapja töltötte be a hatvanhatot. Cudar régen történt, ezt jelenti a hetven év, sem többet, sem kevesebbet.

– Tizennégy éves voltam, és a szomszéd pék lányának udvaroltam.

Amennyire tudom, az öcsém életében három nőnek udvarolt, ezek közül első lehetett a pék lánya, magam is jól emlékszem rá, sudár és kacér teremtés volt, barna haja egyetlen, karvastagságú fonatban, s a csípőjéig ért.

– Elhívott oda, ahol ma a zajvédő fal épül. Akkoriban a terület még egybefüggő csalitos volt, országút sehol, a házak is csak jó messzire kezdődtek.

– Emlékszem rá – bólogatok fontoskodva.

Laurin Rinder, adobe.com

– Nyári forróság tombolt, egy szál fekete klottgatyában meg egy ócska szandálban mászkáltam, a lányon lenge nyári ruha, mialatt bejutottunk a bozót mélyére, a lábunk szárát fölhasogatták a növények. Amikor odaértünk, ahol ma a zajvédő fal épül, arra kért, toljam le a klottgatyámat, és mutassam meg, mit rejtegetek alatta, utána ő is ugyanezt teszi, beavat a misztériumba, ami a bugyijában lakozik. Máig nem értem, miért engedelmeskedtem, semmi kedvet nem éreztem az egész alpári altesti akcióhoz, mindenesetre nemet mondani nehezebbnek tűnt, mint engedelmeskedni, ezért hát megtettem, amire kért, s ahogy ott álltam térdig tolt gatyával, a bozótból hirtelen előugrott három vihogó lány, mutogattak rám, én meg kapkodva húzgáltam föl a nadrágomat; persze, izgalmamban elügyetlenkedtem, egyszerre léptem és cibáltam a ruhadarabot, összegabalyodott a két lábam, orra buktam, ők meg, pukkadozva a röhögéstől, elszaladtak. A pék lánya futott legelől, ő nevetett a lehangosabban. Azóta nincs bizalmam az emberiségben. És az elmúlt évtizedek során semmi sem történt velem, ami változtatott volna ezen.

Hiába tudom, hogy az öcsém igazat beszél, falsnak érzem a történetét.

– A gyerekek az óvodában kötnek hasonló alkut, nem tizennégy évesen – vetem föl óvatosan, mire az öcsém csak legyint.

– Kár volt elmondanom – dörmögi.

Pedig én nem bánom, hogy elmondta. Világéletében keveset szólt, velem ellentétben, aki, mióta megtanultam beszélni, szószátyár vagyok. Csak az elmúlt három évben, mióta együtt élünk, ezerszer annyit dumáltam, mint ő. Mellesleg fiatalabbnak nézek ki nála, holott hat évvel születtem korábban. Valójában féltestvérek vagyunk, az anyánk egy, az apáink különbözőek, de egyikünk sem ismerte a magáét. Életünk nagy részében külön utakon jártunk, csak így, a végére kerültünk újra össze, hogy ne haljunk meg egyedül. Az öcsém motyog még valamit, aztán kimegy a konyhába, főz egy kávé. Napjában tíz kávé is megiszik. Nem kérek, szólok utána, mintha nem tudná magától is, nekem viszont muszáj jártnom a számat.

maxtor777, adobe.com

Ott, ahol a zajvédő fal épül, én is jártam régen lányokkal. Ötven évvel ezelőtt az ifjak mind oda húzódtak az intim pillanatokért. Amikor olykor-olykor arrafelé sétálok, abba az illúzióba ringatom magam, hogy a fiatalságom egy szépséges darabját tüntetik el végleg, egy olyan dicső korszakot, amikor még lehetőségek és lányok nyíltak meg előttem. Hamis és ostoba érzés, tudom, hiszen magamra hagyott voltam akkor is, abban a csöppet sem ragyogó korszakban, ahogy most is az vagyok és az leszek mindig is, amíg csak élek, végtére is az öcsémmel nyilvánvalóan nem oldjuk egymás magányát, sem ő az enyémet, sem én az övét. A lányokkal hajdan minden alkalommal külön érkeztünk és külön távoztunk, s mikor együtt voltunk, akkor sem voltunk együtt igazán. Mind a két fél a saját örömét kereste, más alig-alig érdekelt. Ha őszinte akarok lenni, nem kalandnak vagy hőstettnek, sokkal inkább kudarcnak érzem azokat az eseteket a csalitosban, ahogyan az öcsém érezhette magát, amikor kiröhögték ugyanott. Egyetlenegyszer reméltem többet gyors kielégülésnél, ám az a lány okozta a legnagyobb csalódást. Vagy én okoztam neki? Attól tartok, már a fölvetés is

magyarázat lehet arra, ami történt. És ami voltaképpen semmi. Úgy éreztem, beleszerettem egy nőbe, azt hittem, ráleltem arra a bizonyos egyetlenre, ám ő nem viszonzta érzelmeimet. Mindennapos történet. Ott teljesedett be az a fogyatékos szerelem a maga felemás módján, és ott is ért véget, a bozót szürkületi félhomályában, pontosan azon a helyen, ahol most a zajvédő fal épül. Talán el kellene mesélnem mindezt az öcsémnek – csakhogy akármilyen locsi-fecsi vagyok, ilyesmiről nem szívesen beszélek.

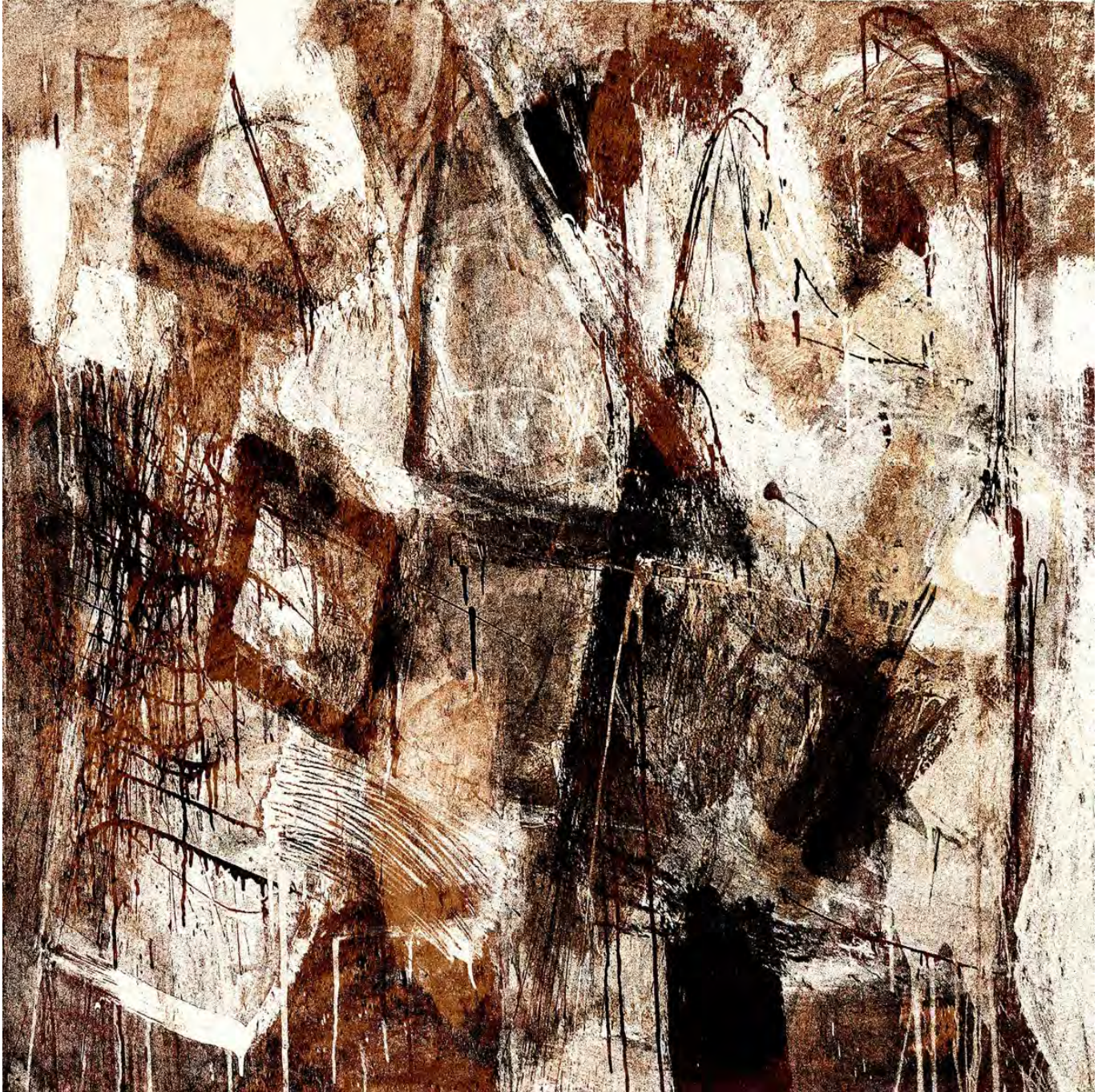
a melankólia

Az öcsém visszatér, kezében a bögre, látja rajtam, hogy éppen süllyedek bele a melankóliába. Nem szól, nem kímél, nem segít, leül, bekapcsolja a tévét, megkeresi a sportadót, nézi az atlétikát. A hangot leveszi nullára, érthetően

idegesítik a riporterek. A képernyőn izmos fekete férfiak futnak, mint a nyúl, megkövér nők hajigálnak látnivalóan nehéz vasdarabokat sikoltozva. Nem köt le. Fogom magam, föltápáskodom, kifordulok a szobából, végigmegyek a sötét folyosón, ami valaha gang volt, de az anyánk befalaztatta, ablakot azonban nem vágatott rá, mert zavarta a napfény. Kinyitom a bejárati ajtót, kilépek az udvarra. Szeretek megállni a küszöbön, hátamon érezni a benti hűvösséget, az arcomat süttetni a nyárvégi nappal.

Valahányszor végighordozom a tekintetem az udvaron, ökölbe szorul a kezem. Nem az udvar miatt – a hivatalnokok dühítenek. Pár napja a negyedik fölszólítást kaptuk, hogy tegyünk rendet. Képtelen vagyok megérteni, miként láthat bárki rendetlenséget a portánkon. A keleti kerítés mellett a háztartási gépek vázai állnak békésen, egymás mellett – mosógépek, hűtőszekrények, porszívók és egyébek –, mellettük a gépekből kiszerezelt motorok, odébb a csövek, vezetékek, kisebb alkatrészek hevernek a porban. A következő sávban a klímaberendezések, motorbicikli-blokkok, autólökhárítók és -ajtók, motorháztetőik sorakoznak, a nyugati kerítés mellé pedig a bontásokból szerzett hasznos holmikát halmoztuk föl, ajtókat, ablakokat, beton és keményfa áthidaló gerendákat, egyedi téglákat, cserepet. Mindennek megvan a maga helye. Szeretjük ezt a sok hóbelevancot, és nincs szándékunkban kufárkodni velük vagy elszállíttatni a szeméttelre. A hivatalnokok a leveleikben következetesen lomnak nevezik, amit az elmúlt pár esztendő során összegyűjtöttünk. Megértem az álláspontjukat, kötelezik őket az ostoba, életidegen szabályok. Ők azonban meg sem

próbálják megérteni a mi szempontjainkat. Hogy számunkra a lom nem lom. Ráadásul az utcáról nem látszik semmi, sövényt ültettem a kerítés mellé az utcafrontra végig, nem kellene, hogy bárki szemét szúrja, ami a sövényen belül van, amit tehát kívülről nem is lát.

dpaint, adobe.com

– A hivatalnokoknak minden szúrja a szemét, a fene egye meg őket – füstölgők napjában többször is az öcsémnek, ám ő sosem válaszol. Vélhetően nem tudja, tényleg így van-e. Vagy nem akar állást foglalni. Pedig ebben igazam van. Nem történne semmi, a világ pláne nem dőlne össze, ha szemet hunynának. Sőt! Nem is kell behunyniuk, csak ne kukucskáljanak! Mégsem hunynak szemet, mégis kukucskálnak. Van erre értelmes magyarázat? Aligha.

Teszek egy kört a portán, megnézem, a madáritatókban van-e víz, utánatöltök, amelyiknek szükséges.

unalomúzként

Egyszer jártam azon a szeméttelenen, amelyekre el kéne vinnünk a lomnak titulált dolgokat. Az egyik, a városból kivezető út mellett terül el, a puszta kellős közepén, mindentől távol. Egy rossz Csepel biciklivel túráztam arrafelé, magam sem tudom, mi célból, nyilván unalomúzként. Ordenáré bűz lengedezett az egész miskulancia fölött, és egy komplett család élt a hulladékhalomok tövében. Apa, anya, gyerekek. Akkor még az öcsém nem lakott velem, anyánk hetekkel korábban halt meg, én foglaltam el először az örökséget, az öcsém csak hónapok múlva érkezett, amikor nyugdíjba vonult. Tele voltam pénzzel, napokkal korábban adtam el a lakásom a város másik végében. Az egyik gyerek, egy kislány láttán nosztalgia ébredt bennem. Odacsúsztattam neki néhány bankót, mire az anyjuk visítani kezdett, az apjuk meg ordenáré módon káromkodva, vasdorongot lengetve a feje fölött támadt rám. Sikerült eliszkolnom a kerékpárral. Nem értettem, mi történt akkor velem, soha életemben nem adtam még aprót sem a lejmolóknak vagy a koldusoknak. Valakire emlékeztetett az a kislány.

Azóta nem jártam arra, s nem szándékozom a jövőben sem. A hivatalnokok meg kinyalhatják.

Erősen túzi a nyárvégi nap a fejem búbját, miközben visszamegyek a telek végéből a házba. A befalazott gang félhomálya jólesik a retinámnak a szikrázó napsütés után. Az öcsém kovászos uborkát majszol a tévé előtt. A szobában is félhomály van, a

redőnyök ritkásra leeresztve. A képernyőn hosszú lábú nő rohan, mint a veszedelem, kezében rudat tart, akár a középkori lovagok.

– Bátor teremtés – jegyzem meg.

Az öcsém mintha nem hallaná.

Laurin Rinder, adobe.com

Néhány nappal azután, hogy a szemételepen jártam, megjelent nálam a gyerek, akinek a pénzt adtam. Reggel, amikor fölkeltem és kinéztem az ablakon, ott ült a kerítés tövében. Kurta szoknyáját a lába közé szorítva kucorgott a sarkán. Gondolom, bemászott. Még csak három mosógép és négy szétszerelt Simson hevert az udvaron, azokat fixírozta.

– Elviszi a méhecskébe? – kérdezte köszönés helyett, amikor kiléptem a házból.

– Éhes vagy?

– Inkább adjon pénzt, majd veszek rajta kaját. Vagy hadd vigyem én a cuccot a méhecskébe!

– A méhecskébe – dűnnyögtem, és pénzt adtam neki.

– De az apád ne jöjjön ide, hogy megagyaljon! Meg másért se jöjjön!

– Nem tudja meg – vigyorgott a lányka, és fürgén átugrott a kerítésen.

– És nem jön el magáért, ne fosson! – kiabált vissza az utcáról.

Hallottam, ahogy csattogva elszalad.

Milyen nagy az emberi nyomorúság, futott át rajtam. Igyekeztem fölkészülni a hasonló reggelekre. Úgy terveztem, olykor adok egy-egy ötszázast vagy ezrest a kis éhenkórásznak, máskor meg csak úgy elzavarom.

A tervet nem válthattam valóra, soha többet nem jött.

Már az öcsém is velem lakott, amikor megtudtam a közeli kispiacon, hogy egy éjszaka begyulladt a telepen a szemét, s megégett az egész család. Csak az apa élte túl, azóta is kórházban fekszik. Egyik kórházból a másikba furikázzák, sose lesz belőle épkezláb ember. Sajnáltam őket, főleg azt a kislányt, aki eljött hozzám pénzért. Úgy rémlik,

értelmes tekintete volt. Huncut ugyan, de értelmes és érdeklődő. Fogalmam sincs, valójában mit akart tőlem. Pénzforrásnak vélt vagy más elképzelése is volt? Soha nem derül ki.

Andrii Pokaz, adobe.com

Erről sem meséltem az öcsémnek. Most úgy érzem, talán kellett volna, talán föltárhattam volna az összefüggéseket. Az öcsém előtt. És önmagam előtt.

A tévében távölt ugranak, közben azon morfondírozom, nem késő-e most elmondani. Nem csupán a sztorit, inkább amit éreztem. A sajnálatot és a sóvárgást. És azt a valamit, ami több ennél is, annál is. Viszont, ha belekezek, magamnak is meg kellene magyaráznom, miért adtam a pénzt kinn, a telepen, és miért ismételtam meg az adományozást itthon. Azért tettem, mert a kislány emlékeztetett arra a sok évvel

ezelőtti lányra? Vagy a szájalom miatt? Netán könyörület? Együttérzés? Ez nem valószínű. Jóllehet egész életemben be nem állt a szám, s ha csak tehettem, pofáztam, pofáztam, pofáztam, de sosem beszélgettem. Nem számított, kinek ugatok, csak legyen, aki úgy tesz, mintha meghallgatna.

mint a középkori boszorkányok

Nyitom a szám, aztán hang nélkül csukom össze megint. Az öcsém amúgy is elszundikált. A televízióban apró termetű afrikaiak szaladnak körbe-körbe egy ovális salakpályán.

Állítólag négyszáz méter, pontosan négyszáz méter egy ilyen kör. Nem is kör, persze, hiszen tojásdad alakú. Figyelem őket, a kicsire nőtt afrikaiakat, ahogy szedik apró lábukat. Termetre alig nagyobbak annál a gyereklánynál, akinek kétszer adtam pénzt, s aki úgy égett meg, mint a középkori boszorkányok, és talán még azoknál is kevésbé érdekelt meg azt a borzalmas halált. Lehunyom a szemem. Az öcsém ugyanabban a pillanatban nyitja ki a sajátját, fölkel, az ablakhoz lép. Pontosán a motorblokkokra látni innen. Ha kikandikál a redőny résein, éppen azokra lát. Kicsit talán homályosan, de ez nem számít. És nem is jelent semmit.

felső kép | Laurin Rinder, adobe.com